

Payí Poro Piripai ηweáyí nání eañnaríní.

Payí rina Jisasoyá siyikí imónigíá añí yoí Piripai ηweagíáyí nání Poro eañnaríní. Añí apí Masedonia piropenisíyo xwé biríní. Poro émayí añí tñíminí xwíyíá yayí winipaxí imóniñipi wáí nura nemeírná añí apimí ení wáí uriméagi áamá wí Jisasomí dñí wíkwírogíawixíní (Wáí wurimeiarigíáwa 16:12-40). E nemo xwiogwí obaxí ríxa nímúrómáná eñáná ámí wí e emearírná omí íá nixero gwí añíyo niñwiráñiro awí nimenηweagíásáná añí yoí Romíyo nání níméra nuro e gwí añíyo ηwiráraná Piripai ηweáyí aríá níwiro nigwí bí Poro nání awí nearo Epapírodaitasomí wiowáríagíá o xamiño yayí nerí payí rina e dání nearí axomí wiowáñiniginí.

¹ Poroní tñí Timotio tñí —Yawawi xwíyíá Kiraisoyá wáí wurimeianírai nání xináipawíníñí nímónírai wiiarígwíiwawiríní. Yawawi áamá Piripai ηweagíá Goríxoyá imóníro Kiraisí Jisaso tñí ikáríníro egíáyíné niyínéni nání —segí seaipenηweagíáwa tñí seáyí seailiarigíáwa tñí aí niyínéni nání payí rina nearí mónapariñwií.

² “Negí ápo Goríxo tñí Ámíná Jisasi Kiraiso tñí wá seawianíri seyíné níwayíróñíro ηweapíñí nání seaíiri éfisixíní.” nímónaríní.

*“Seyíné nání Gorixomí yayí wiaríjaríní.”
uríjé náníríní.*

³ Íníná seyíné nání dínjé nináná Gorixomí yayí wiaríjaríní. ⁴⁻⁵ Nioní sá seyíné Gorixomí dínjé wíkwírogíáyimí dání agwí ríná nání xwíyá Jisaso nání wá wúrímeianí nání nawíní ikáriníjwáyíné enagí nání omí gíní gíná rixínjé níseauríyiríná dínjé nífání ninaríjagí uraríjaríní. ⁶ Nioní dínjé re yaiwiaríjaríní, “Gorixo —O seyíné xóomí dínjé wíkwíróaná iwamíó píraníjé seaimíxíjoríní. O sá Jisaso weapíníáyí nání seyíné yóf ámí bí tíní bí tíní nimóga upíríá nání píraníjé níseaimíxa uníjaríní.” Dínjé e níyaiwirí nání dínjé síjé níseaeánírí omí yayí e wiaríjaríní. ⁷ Ayí rípi nání seyíné nání yayí níniníríná “Ayí xíxeni ayo ninaríjéríní.” nimónaríní. Nioní xwíyá Jisaso yayí neainaríjépi nání gwí anjé tíyo níjwearínáraní, xwíyá nímeարarígápi orakínímínírí nírirínáraní, api sopínjé oomínírí nírirínáraní, seyíné Gorixo wá níniwianírí e éwínígínírí nírípeañoní téní nawíní ikáriníjagíá nání nioní dínjé síxé seayíní. ⁸ Kiraisí Jisaso seayaríjépa nioní ení dínjé síxé níseayírí nání síjwé oseanímínírí íkíníjé sípí niaríní. “Poró nepa nene síjwé neanímínírí nání íkíníjé sípí ríá wiaríní?” níseaimóníríná Gorixo nioní e yaríjagí síjwé naníjé enagí nání raríjíní. ⁹ Seyíné nání Gorixomí rixínjé níseauríyiríná rípi uraríjaríní, “Wígé wíníyé nání dínjé sípí níwiro arírá inarígápi sayá nímixa úfíríxíní. Úrapí néra mú aga xíxeni níjéá nímoníro ‘Gorixo

ámá e éríxiniñi wimónariñipi, ayí apiríani? yaiwiro dñí nīyaikiroro ‘Sipi imóniñipi, ayí apiríani? Naní imóniñipi, ayí apiríani?’ yaiwiro neróná dñí sipi niniro arirá inarigápi sayá nimíxa úríxiniñi.” Gorixomi seyíné nání rixiñi niseauriyiríná apini urariñarini. ¹⁰ Ayí rípi nání api seauriyariñarini. Seyíné agwi ríná dání sfá Kiraiso weapínfáyi nání mimóní yariigáiyí yapí mimónipa ero xwiyfá seaxekwímopaxí mimónipa ero epírfa nání dñí nīyaikiroro “Siwí wé róniñí imóniñipi, ayí apiríani?” oyaiwípoiñiñi rixiñí seauriyariñarini. ¹¹ Api seyíné neríná Jisasi Kiraiso seaimíxariñipimi dání íkfá sogwí naní niweríná yariñipa seyíné siwí wé róniñí imóniñipi ayá wí éríxiniñi rixiñí e seauriyariñarini. Ámá wí seyíné e yariñagfa sñwí niseaniróná “Wé róniñí ayí yariigápi mfkí ikiño, ayí Gorixoríani?” nīyaiwiro omí yayí umero seáyí e umíeyoaro epírfa nání rixiñí e seauriyariñarini.

“Nioni gwí ηweañagi nání xwiyfá Jisaso nánípi yaní niwéa warini.” uríñí náníñini.

¹² Gí níríxímeáyíné, seyíné rípi nání “Nijfá oimónípoiñi.” nimónarini. Amípi sipi nioni nímeáf rípi xwiyfá yayí neainariñipimi pírí rakínipaxí mimóní nioni nímeáfipimi dání ámi bí tñi yaní niwéa uni. ¹³ Ayí rípi searariñini, “Míxí ináyoyá simiñí wínarigfá añí riwámí awí rogáiyí tñi wí re ηweagfá nñi ení ‘Poró Kiraisomí xídaríñagi nání gwí rfa ηweani?’ niriñi nífá e imóniñoi.” searariñini. ¹⁴ Ayí rípi ení searariñini, “Negí níríxímeá añí rípimi

ηweagʼáyʼ nápi nioni gwʼ ηweañáná Gorixo arirá niarɨɨagɨ sɨηwʼ nɨnanɨro nánɨ omɨ ámi bɨ tɨnɨ dɨɨʼ nɨwɨkwɨro ro wáyʼ miwinɨ enɨ sɨxʼ nɨnɨro Gorixoyá xwɨyʼá nánɨ ananɨ wáʼ rarɨɨoɨ.” seararɨɨnɨ. ¹⁵ Ayʼ neparɨnɨ. Wɨnɨyʼ Poronɨ sɨpɨ dɨɨʼ nɨaiwɨro xwɨyʼá rɨrowiágʼ ero yarɨgʼáyʼ enɨɨɨ nánɨ Kiraiso nánɨ wáʼ rarɨɨagʼa aɨwɨ wɨnɨyʼ nepa nionɨ nánɨ dɨɨʼ nanɨ nɨnɨaiwɨro wáʼ rarɨɨoɨ. ¹⁶ Dɨɨʼ nanɨ e nɨnɨaiwɨro yarɨgʼáyʼ, ayʼ nionɨ nánɨ dɨɨʼ sɨxʼ nɨnɨyɨro nánɨ re yaiwɨarɨgʼárɨnɨ, “Xwɨyʼá yayʼ neainarɨɨɨpɨ xɨdarɨɨagwɨ nánɨ xwɨyʼá neameáranɨro yarɨgʼápɨ pɨrʼ urakíwɨnɨgɨnɨrɨ Gorixo rɨpeaɨo, ayʼ Pororɨanɨ?” E nɨyaiwɨro wáʼ urarɨgʼárɨnɨ. ¹⁷ E nerɨɨʼ aɨwɨ sɨpɨ dɨɨʼ nɨaiwɨarɨgʼáyʼ, ayʼ nepa “Wé rónɨɨʼ oyaneyɨ.” nɨyaiwɨro mé nionɨ gwʼ ηweañáná xwɨyʼá ámi bɨ tɨnɨ umeáraneyɨnɨrɨ yarɨɨoɨ. “Poromɨ nɨmúrorane seáyɨ e owimónaneyɨ.” nɨyaiwɨrɨɨpɨmɨ dánɨ wáʼ urarɨgʼárɨnɨ. ¹⁸ Apiaú xɨxegɨnɨ e yarɨgʼápɨ nánɨ píoɨ rɨmɨɨnɨ? Wɨnɨyʼ nepa mimónɨpa nemáná maɨɨpánɨ wáʼ urarɨɨagʼa nɨwɨnɨrɨnáránɨ, wɨnɨyʼ nepa nimónɨmáná wáʼ urarɨɨagʼa nɨwɨnɨrɨnáránɨ, nɨpiaúnɨ Kiraiso nánɨ nɨrɨro wáʼ rarɨɨagʼa nánɨ nionɨ yayʼ yarɨɨnɨ.

“Nionɨ sɨnɨ mɨpé nɨɨwearɨná Kiraisomɨ seáyɨ e umepɨrʼa imónɨɨpɨ éɨmɨgɨnɨ.” urɨɨʼ nánɨrɨnɨ.

Oyɨ, nepa yayʼ emɨɨnɨ. Ayʼ rɨpɨ nánɨrɨnɨ. ¹⁹ Nionɨ re nɨrɨrɨ ipɨmónɨɨnɨ, “Rɨxɨɨʼ seyɨné nionɨ nánɨ Gorixomɨ nurɨyɨro kwɨyʼ Jisasɨ Kiraiso neawɨrénapɨyɨɨpɨ arɨrá nɨrɨ yarɨɨɨpɨmɨ dánɨ gwʼ nionɨ ηweañáná rɨpɨ rɨxa nɨnɨwárɨpɨrʼárɨnɨ.”

niriri ipimóninini. ²⁰ Nioni diñí nikwímorí
 “Nepa e éimiginí.” yaiwiarinápi nání áamá
 wí aí ayá nimopíríá menini. Áamá siñwí
 ninaniróná “Kiraiso nixídirí nání seáyí e
 imóniní api ríá yarini?” niniaiwiro omí yayí
 umepíríá nání nioni wáí nirimeríná íníná
 ayá igigí mé ení sixí neám+xiniri yarínápa
 agwi ení siní axípi e éimiginí. “Xe siñí
 ouniri niniwárirónaranti, ninipi kirónaranti,
 Kiraisomi yayí umepaxí imóninípiní éimiginí.”
 nimónarini. ²¹ Nioniyá diñí ayí rípirini. Siní
 xwíá tíyo niñwearíná Kiraisomi yayí umepaxí
 imóninípi emíáriní. E neri aí ríxa ni períná
 xwíá tíyo niñwearíná nímeápipimi seáyí e
 imóninípi nímeaníáriní. ²² Nioni siní mipé
 niñwearínáyí xwíyíá yayí neainarinípi wáí
 nurimeríná íkíá sogwí weariníyí yapí wepaxí
 aiwí gímíni gipi éimiginiri imónimíárfani?
 Siní ñweáimiginiri imónimíárfani? Ríxa
 péimiginiri imónimíárfani? Nioni majíáriní.
²³ Nípiáúni anani imónimíárfaniri nání ríxa
 ayagwí imixárfarinini. Nioni nipémáná nuri
 Kiraiso tñni niñwearíná diñí nioniyá “Ayí
 awiaxíriní.” niyaiwiri aiwí “Nioni e nerínáyí,
 siní seyíné arírá seaipaxímaní.” yaiwiarinini.
²⁴ Ayínáni nioni seyíné arírá seaimíá nání mipé
 xwíá tíyo ñweámíá nání “Ayí aní paxíriní.”
 nimónarini. ²⁵ Nioni api nání “Neparini.”
 niyaiwiri ninipimóniri nání seyíné Goríxomi
 diñí niwíkwíroríná none searéwapíyínwápi
 xaiwí íá nixíra uro diñí níá seainiri eníá nání
 re niyaiwiri níjía imóninini, “Nioni agwi ríná

mipé sɪni niŋweari seyíné arírǎ seaimi nánɪ emfárinɪ.” nɪyairi niŋfá imóniŋini. ²⁶ Nioni ámi seyíné tíámɪni bímfápimi dánɪ seyíné Kiraisɪ Jisaso tɪni ikárinŋagfa nánɪ yayɪ seáyimɪ dánɪ epírfa nánɪ “Nioni sɪni mipé niŋweariná ámi bi arírǎ seaimfa nánɪ imóniŋini.” nimónarinɪ.

“Axíyínŋɪ nimóniro xwiýápi xaiwɪ fá xirírɪxinɪ.” urŋɪ nánirinɪ.

²⁷ Pí pí nɪnimónirínáyɪ, úrapí mé áamá xwiýá Kiraiso nánɪ yayɪ neainarŋɪpɪ dŋɪ wɪkwíroarígáyɪ epaxɪpini xídírɪxinɪ. Nioni ámi nibiri siŋwɪ niseanirínáranɪ, ámi mibɪ seyíné yarígápi nánɪ sa arfáni nɪwirínáranɪ, re rarŋagfa arfá wimfa nánɪ, “Axíyínŋɪ nimóniro xwiýá yayɪ neainarŋɪpɪ xaiwɪ fá xirarinɪ.” rarŋagfa arfá wiri “Áamá apɪ pírɪpírɪ yaniro yarígáyo wákwianiro nánɪ píranŋɪ níkumixiniro dŋɪ ná binɪ fá nixiriro yarŋoi.” rarŋagfa arfá wiri emfa nánɪ “Píranŋɪ dŋɪ wɪkwíroarígáyɪ epaxɪpini xídírɪxinɪ.” seararinɪ. ²⁸ “Áamá pírfɪ urakianirɪ yarígáyo Piripai ŋweáyɪ wáyɪ mɪwí yarŋoi.” rarŋagfa arfá wímígini. Ayɪ seyíné wáyɪ mɪyarŋagfa siŋwɪ niseanirónáyɪ, “Nene anínanfá nánɪ imóniŋwaéne eŋagi nánɪ rfa neáiwapiyarŋoi?” yaiwinipírɪ nánɪ seyíné síwánŋɪ winarinɪ. E neróná sewanŋíyíné enɪ “Gorixo yeáyɪ neayimixemeanfápimi dánɪ ayo múroanfárfani?” yaiwinipírɪ nánɪ síwánŋɪ inarinɪ. ²⁹ Gorixo Kiraisomi dŋɪ owɪkwírópoyinirɪ siŋwɪ seanŋímanɪ. Omɪ

nuxádiríná ríninjí bi ení wímeáwiniginirí sijnwí seaninjí enagi nání áamá wí pírí searakianiro yaríná xwiyá yayí neainarinjípí xaiwí íá xirírixini. ³⁰ Eníná nioní seyíné tínjíminí wáf emearíná áamá wí nípíkwini minikáripa yaríná sijnwí nanigápi tíni agwi ríná ení “Poromí ámí sipí wikárarinjoí.” rarínagá seyíné aríá e wiarigápi tíni axípi seyíné ení seaímeaarínagí nání seararinjini.

2

“Dinjí axípiní íá nixirirí érixini.” urinjí nánirini.

¹ Kiraiso seainjípimi dání dinjé wíá bi míseaónipaxíraní? O wá seawianinjípimi dání mání ikijnwí míseamiripaxíraní? Seyíné kwíyí Gorixoyápi tíni míkumixinipa reñoí? Segí imónigíáyí tíni dinjé sipí iníro wá wianeniro minipaxíraní? ² Apí nípini nepa imóninagí nání “Poró dinjé níá onimiápi mívini ayá wí owinini.” níseaimóniríná rípi érixini. Dinjé ná biní axípiní íá nixirirí érixini. Dinjé sipí inarigá axípiní íá nixira úrixini. Axíyíninjí imónirixini. Apí oyaneyiniróná dinjé ná biní tínini nímoro rínirixini. ³ Seyíné sipíí nimónimáná mepa ero wárixayíné nimónimáná mepa ero érixini. Woxini woxini re yaiwinirixini, “Nioní siyikwípininjí imónináná gí wí seáyí e rínimóninjoí?” yaiwinirixini. ⁴ Seyíné re miyaiwí, “Nioní gí dinjé e nimónarinjípini nixádiranéná ayí

apánirini.” miyaiwí áamá wí wimónarinjipi eni
 “Anani oyaneyi.” yaiwírixini.

*“Kiraiso siyikwípinijí nimónirinjipimi dání
 Gorixomi seáyi e uméyoarinjini.” urinjí nánirini.*

⁵ Seyíné Kiraisi Jisaso yapi pákíní nimóniro o
 xwá tío nání nibirná dñí monípa seyíné
 eni axípi mórixini. ⁶ O Gorixo imónijípa
 aga nepa nimóniri aiwi wí re miyaiwiniginí,
 “Gorixo tñi xixeni imónijápi wí m+wáramopaxí
 imónijini.” miyaiwí nerí ⁷ e imónijípi pñi
 niwiárimí aga áamá wónijí nimónirná omíj
 wiinfa nání Gorixoyá xinái winijí imónijiginí.
⁸ Áamá imónijípa nimónimáná xewaníjo
 siyikwípinijí nimóniri Gorixo urípi arfá niwiri
 xixeni xídijiginí. Ayí nipeña nánini marfá,
 yoxáipami yekwiroaráná penfa nání aí Gorixo
 urípi arfá niwiri xixeni xídijiginí. ⁹ Jisaso e
 éf enagí nání Gorixo seáyi e numéyoari yoí wíyo
 niyoní seáyi e múronijípi wírinijiginí. ¹⁰ Ayí
 rípi nání e enijiginí. Anínamí ηweáyíraní,
 xwáfáyo ηweáyíraní, xwáfárimí ínimi ηweáyíraní,
 níni yoí Jisasoyá arfá niwiróná xómijí niyíkwiro
 yayí umero ¹¹ woákíki niwiróná “Niyoní nání
 Ámináo, ayí Jisasi Kiraisorini.” ríro epífa nání
 Gorixo omí numéyoari yoí seáyi e imónijípi
 wírinijiginí. Kiraisomí áamá seáyi e uméfápimi
 dání ápo Gorixomi eni seáyi e umepírarini.

*“E érixiniri yeáyí seayimixemeañyíné xixeni
 api érixini.” urinjí nánirini.*

¹² Gí dñí síxí seayináyíné, Jisaso “Gí dñí tñi
 bí oemini.” miyaiwí Gorixo urípi arfá niwiri

xixeni nixdiríná sñwepigí neañí enagi nání seyíné xámi Gorixo rññpí arfá ymígí niwiro xixeni yagfápa nioni seyíné tñí ñweañánáni marfái, agwí riná nioni tñí mñweá segípi ññwearíná aí axípi e arfá ymígí niwiro píranñí xidírixini. Xixeni píranñí nixdiróná omí wáyí wiwo óf wiwo nero naní e éfrixinri yeáyí seayimixemeañyíné xixeni axípi éfrixini. ¹³ Xfo wimónarñípi “E oyaneyí.” seaimóniro xixeni e ero epíri nání síkíki seaomixarñjo, ayí xfo enagi nání rarñini.

“Seaímeápi nání anñúmí ikaxí mñí yayíni éfrixini.” urñí nánini.

¹⁴ Pí pí seyíné yarigfápi neríná anñúmí ikaxí mñípa ero xwiyfá ximximí ninri mñípa ero éfrixini. ¹⁵⁻¹⁶ Segí yarigfápimi dání áamá wí xwiyfá seaxekwímopaxí mimónípa ero siyikwí mñigfáyíné imóniro oépoyinri “Anñúmí ikaxí mñípa ero xwiyfá ximximí ninri mñípa ero éfrixini.” seararñini. Niaíwí Gorixoyaññí imónigfáyíné siní xwíá tño ññwearóná áamá xarixarí ero uyínié ero yarigfáyí tñí ññwearo aí xwiyfá miseaxekwímopaxíyíné oimónípoyinri e seararñini. Seyíné áamá sipí ayí tñí ññwearo xwiyfá dñí ñyimñí imónñípi meapfá nání rññpí nuróná wíaññí wómixarñjo. Seyíné aññí e néra nurónáyí, sía Kiraiso weapñfáyimi nioni dñí re seaiaiwimfáriní, “Nioni ñyunimáná aññí miní wíwapiyñápi surímá mimóní rixa xixeni rí ripimónigo?” ñiseaiwirí mñí seameakñmífarini. ¹⁷ Seyíné Gorixomí dñí ñwíkwíroro xídarigfápi, ayí

nanwí o nání rídiyowá yarigíápíniní imóniní. Nioní seyíné omí píráníníní oxídfpoyinrí niyunimáná seaíwapiyaríná áamá wí nípikíáná ragí nioniyá púfpi, ayí iniígí wainí rídiyowá seyíné yarigíápí ríá ápiáwí xwé owenrí seáyí e iwayimófápíniníní imóniníáriní. Nioní nínipikíáná aí seyíné Gorixomí píráníníní oxídfpoyinrí ríxa seaíwapiyinámí nípikíá enagí nání ananí nioní nigí nímeáfpí nání yayí erí seyíné nání yayí erí emíáriní. ¹⁸ Seyíné ení axípi nioní yayí yarínápa segí seaímeáfpí nání yayí ero nioní nímeáfpí nání yayí ero éfrixiní.

Timotio nání uríníní nániríní.

¹⁹ “Áminá Jisaso ‘Ananiríní.’ níwimónirínáyí, nioní stá áríní wí nípwémáná enáná Timotio seyíné tíní e yaxwí nénapírí seyíné imónigíápí nání áwaní níráná díní wíá nóniníá nání uowárfimiginí.” nimónariní. ²⁰ Áamá nioní tíní re nweagfáyí wo seyíné nání díní nímoríná Timotio moarínípa mímoaríní enagí nání “Omí uowárfimiginí.” seararíniní. O nepa seyíné nání “Aríge ríá imónínó?” níyaiwirí mimáyo tinínoriní. Áamá re nweagfáyí wí axípi mimónínó. ²¹ Ayí Kiraisí Jisaso apí nání díní omópoyinrí wimónarínípi nání díní mamó wigí wimónarínípi nániní moarígíá enagí nání omí seyíné tíní e nání uowárfimiginí. ²² O mímíwiáró Kiraisomí píráníníní xídarínó enagí nání seyíné níníáriní. Xámí nioní xwiyíápi wáí urímearíná niaíwí xanomí saní uráparínípa nerí saní nírápínoriní. ²³ Ayínání “Amípi nioní

nipírífápi nání ríxa aníñíni níjía nímónárímáná uowárfíimigíni.” nímónaríni. ²⁴ E nerí aí nioní dñf re níyaiwirí ipímóníñíni, “Timotioní maríái, níwaníñoni ení Ámínáoyá dñfyo dání sñni mé seyíné tífáminí bímáríni.” níyaiwirí ipímóníñíni.

Epapírodaitaso nání uríñf náníríní.

²⁵ E nerí aí nioní dñf re yaiwiáríni, “Epapírodaitaso —O gí níríxímeáóníñf imóníñf woríni. Jisaso nání wáf uraríñwápi nání gwí móníñwáyf woríni. Xwiríxí nímearígfá rípi nání ení gwí nímóníñfíf woríni. Seyíné nioní tífñf e nání uowárenapáná sañf nírónaronífyf woríni. ‘O nioní tñni re sñni ámi bí tñni onweani.’ níyaiwiríná nañfmaní. Ámi seyíné tífñf e nání ouowárenapímíni.” yaiwiáríni. ²⁶ O seyíné nání íkíníñf sípí wirí seyíné xwífá “O Romíyo nírémómáná símíxí wení.” rínarígfápi aríá wífá enagí nání dñf ríá uxerí yaríñagí nání seyíné tífñfminí ouowárenapímíni. ²⁷ Xámi o nepa símíxí xwé nerí ríxa nípémíníri éf aiwi Goríxo wá wianífipimí dání ámi nañf eníñigíni. Omíni wá mífianf nioní ení wá níwianíñíñigíni. Ayf rípi nání seararíñíni. Epapírodaitaso níperínáyf, Poro dñf sípí ayá wí winíñíñíni wá níwianíñí nañf imíxíñf enagí nání “Nioní ení wá níwianíñíñigíni.” seararíñíni. ²⁸ Ayínání seyíné omí síñwá níwíníróná dñf nífá seainíri nioní “Piripai ñweáyf sñni Epapírodaitaso nání ‘Símíxí xwé yaríni.’ ríá yaiwiaríñoi?” níyaiwirí ududf ninaríñípi ení pñni wiáríri oníníri

aga ayá wí “Seyíné tíámíni ourowárimíni.”
nimónaríni. ²⁹ Ayínáni o ámi seaímeáána “Negí
Ámínáo tíni ikáriníñwáyí woríani?” nīyáiwiro
yayí tíni numímíniro yayí umeró áamá óníñí
imónígíáyí nání “Seáyí e imónígíáyíríani?”
yáiwiro éríxíni. ³⁰ O “Kiraíso wimónaríñpí
owiimíni.” nīyáiwiri neríná ríxa nīpémíni
ení enagí nání seararíni. O seyíné añwí e
menagí nání arírá mīnīpaxí imóníñpí xewaníño
Poromí owimíni nīnīríná yof mayí nimóníni
ríxa nīpémíni ení enagí nání seararíni.

3

*Iyí símí sío wákwínarígíápimi dīñí
wíkwíroarígíáyí nání uríñí náníríní.*

¹ Gí nīríxímeáyíné, xwíyíá yoparí bī rīpí os-
earími. “Ámínáo tíni ikáriníñwaéneríani?”
nīyáiwiniro dīñí níá seainíwínígíni.

Xámi ríwamíñí nearí seaíapowáriénapíñpí
ámí axípi nearíná animímí mīniaríñagí
eearíni. Nioní e neríná áamá wí yapí
seaíwapíyipíríxíni sīñwí rírímíxí seaimí
enagí nání raríni. ² Áamá síwí uyíní
yaríñyí yapí imónígíáyí —Ayí sípí imóníñpí
yarígíáyíríni. Dīñí xenwí re moarígíáyíríni,
“Iyí símí sío wákwínarígíápimi dání Goríxoyá
sīñwíyo dání áamá wé róníñí imónarígíáríni.”

Xenwí e nīyáiwiro sío rónígíáyíríni. Áamá
ayí seyíné yapí seaíwapíyipíríxíni sīñwí
tíni éríxíni. ³ Ayí rīpí nání seararíni.
Nene Goríxo kwíyí neaiapíñpími dání

omi yayí umerane Kiraisí Jisaso neaiñípi nání seáyí e umerane yaríñwaéneríni. Negí imóníñwápimíraní, newaníñene yaríñwápimíraní, ñíñí ñíwíkwírorane ñíñí re ñíyáiwíaríñwaéneríni, “Apiaúmi dání ananí Goríxoyá síñwíyo dání wé rónípxí imóníñwíni.” ñíyáiwirane ñíñí síñá neaeánaríñímaní. Sío wákwiníñwaéneraní, ñíwákwiníñwaéneraní, Goríxoyá síñwíyo dání nepa sío wákwiníñí imóníñgíáyí, ayí nene Kiraisomi ñíñí ñíwíkwíroríñípi ñíñí e imóníñwíni. ⁴ Nioní gí imóníñápiraní, ñíwaníñoní yagápiraní, apiaú nání ñíñí ñímoríñá “Apáníñí?” ñíyáiwí ñíñí síñá neánípxí aiwí apiaúmi dání wé róníñí imónípxí meñagí nání ñíñí wí e ñíyáiwí ñíñí síñá neánaríñímaní.

“Xámi ñíñí síñá ñíneága wagípi paimíñí wíaríñíni.” uríñí náníñíni.

Ámá wí “Newaníñene apání imóníñwíni.” ñíyáiwíro ñíñí síñá weánaríñagí aí nioní añípxí imóníñíni. ⁵ Ayí rípi nání seararíñíni. Sía inókí ñíxíñí dání sía wé wíúmi ñíñí wáú wo óráná iyí símí sío ñíwákwigíoníñí. Isíreríyí woníñí. Síyikí Bejímanoyápi ñíñí. Gí ñíeáríawé Xibíruyí woníñí. Nwí ikaxí eáníñípi ñíñí Parisi imóníñá woní ñíñí nání xíxeni xídaríñá woníñí. ⁶ Gí ñíeáríawé érowiápiñíñí xíxeni oxíñíñí éáyí símí ñíxeadíñíñí ñíñí Jisasoyá síyikí imóníñíyo xeaníñí wíkarímeagáoníñí. Ámá ñwí ikaxí eáníñípi ñíñí ñíxíñípi ñíñí wé róníñí

yarigápa nioni eni e xixeni yaríhjá enagí nání
 áamá ayairírí wí nipaxí mimóníhjáonírini. ⁷ E neri
 aiwi Kiraisomíni aníhí díní wíkwírómfá nání
 xámi pí pí díní síhjá níneága wagípi agwi ríná
 ríxa paimímí wiaríhjárini.

*“Wé róníhí Kiraiso neaiíhípimi dání
 imónipaxípiní oimónimíni.” uríhí nánírini.*

⁸⁻⁹ Apíni marfái, gí Ámíná Kiraisí Jisaso nání
 níhjá xixeni nimóníríná imóníhápí, ayí nioni
 Judayí wo nimóníríhípimi dání imónagápirani,
 níwaníhoni yagápirani, nímurónírí seáyí e
 imóníhagí nání “Xámi yagápi ríxa sípí imónini.”
 yaiwíhíni. Ai, o níhípí nání díní nímorfná
 “Xámi díní síhjá neánagápi, ayí síkípiáníhí
 imóníhípírani?” yaiwíhíni. Aníhí Kiraiso
 tñni kumíxínirai o tñni nawíni ikárínírí emí
 nání e yaiwíhíni. “Wé róníhí xewaníhoni hwi
 ikaxí eáníhípí xídaríhápimi dání imónipaxí
 enípi oimónimíni.” mímimóní wé róníhí
 Kiraisomí díní wíkwíróáná imónipaxí enípi —
 Apí Gorixo áamá xewaxomí díní wíkwíroaríhagí
 níwínírná “Wé rónígíáyírini.” ráraríhípírini.
 “Apíni oimónimíni.” nímonaríhagí nání “Xámi
 díní síhjá neánagápi, ayí síkípiáníhí rimónini?”
 yaiwíhíni. ¹⁰ Ení eáníhí Kiraiso níperí ámi
 wiápínimeanípi nioni eni axípi nímeari ríníhí
 o meanípi axípi meari díní o níyaiwirí penípi
 axípi yaiwirí emí nání o tñni erímeánígwíoni
 imónímígínírí “Síyíkwípiáníhí imóníhípia
 ríá imónaganigíni?” yaiwíhíni. ¹¹ Pegíáyí
 níwiápínímearfná nioni díní níyímíhí tñhíoni

imónimfa nání re nimónarini, “Kiraiso tñi erimeánigwíloni imónimigini.” nimónarini.

“Ámá yamiyamúrónigf niniróná yarigfápa yariniáonirini.” urinif nánirini.

¹² “Nioni Gorixo dñj ‘Poró e imónfwini.’ niaiwinipi tñi rixa xixeni imóninini.” mīseararini. “Rixa yóf imóninini.” mīseararini. E mīsearipa neri aí Kiraisi Jisaso Poró e imónfwiniñi íá niyam+xinip tñi xixeni imónimiginiñi sīmī nixeadfpénini néra warinini. ¹³ Niriiximeáyiné, “Nioni api tñi rixa xixeni imóninini.” miyaiwí ripini íá nixirini yarini. Xami imónagápi nání arfá nikeamori sñi mimónipa enipi nání dñj nīmori yarini. ¹⁴ E neríná ámá yamiyamúrónigf niniróná ipimoárinipi omeaneyinoro íkfá oranjárinine nání irfni warigfápa nioni eni Gorixo nene nání ipimoárinipi —Api Kiraisi Jisaso neaiinipimi dání dñj niyimif anīnami dání imónanfá nání Gorixo wáf nearepeárinipirini. Api meámiginiñi axipi éniñi neri irfni warinini.

¹⁵ Dñj yóf imóninwaéne dñj xegf bi mīmó nioni searariniñi mōwanigini. Seyiné dñj nioni nīmori searariniñi marfái, dñj xegf bi íá nixirirónáyí, Gorixo api nání eni wfá seaókim+xinifárinini. ¹⁶ E neri aí dñj nanf nene rixa nīmorane xirinjwápi xáiwf wakirfmi xifwanigini.

“Nioni ikaninif niaxdfpoyi.” urinif nánirini.

¹⁷ Niriiximeáyiné, sinwepigf nioni enipimi niaxdfpoyi. Sinwepigf none yarinjwápa

yarigfáyo eni sɨŋwɨ mí ómɨxaxɨdɨpoyɨ. ¹⁸ Ayɨ rɨpɨ nánɨ seararɨŋɨnɨ. Ámá obaxɨ wigɨ dɨŋɨyo nɨxɨdɨróná yarigfápimɨ dánɨ rénɨŋɨ nɨrɨro sɨwá neainarɨŋoɨ, “Xwɨyɨfá Kiraiso yoxáfámɨ yekwɨroáráná neaiŋɨpɨ nánɨ rɨnɨŋɨpɨ nánɨ mɨneaimónɨ o tɨnɨ xepɨxepá rónɨŋwɨnɨ.” Énɨŋɨ nɨrɨro sɨwá neainarɨŋoɨ. Ámá e yarigfáyɨ nánɨ rɨxa ámɨ ámɨ searayɨŋanigɨnɨ. Agwɨ eni sɨŋwɨrɨxɨ tɨnɨ seararɨŋɨnɨ. ¹⁹ Ayɨ rɨpɨ nánɨrɨnɨ. Ámá ayo Gorɨxo anɨnɨmɨxɨnɨfárɨnɨ. Wigɨ agwɨ wiarɨŋɨpɨ nánɨnɨ mɨŋɨ inarɨgɨfápɨ, ayɨ ŋwɨfánɨŋɨ xɨrarɨgɨfáyɨrɨnɨ. Wigɨ yarigfápɨ ayá wimopaxɨ imónɨŋagɨ aiwɨ weyɨ menarɨgɨfárɨnɨ. Amɨpɨ xwɨfá tɨyo weŋɨpɨ nánɨnɨ sɨmɨ sɨmɨ e nɨtɨnɨro yarɨgɨfárɨnɨ. ²⁰ Ámá ayɨ e yarɨŋagɨfá aɨ ayɨ rɨpɨ nánɨ “Sɨŋwepɨgɨ nionɨ eŋápimɨ ikanɨŋɨ nɨaxɨdɨpoyɨ.” seararɨŋɨnɨ. Nene aŋɨnamɨ ŋweanfwaénerɨnɨ. Ámɨná Jisasi Kiraiso e dánɨ nɨweapɨrɨ yeáyɨ neayimɨxemeáwɨnɨgɨnɨrɨ wenɨŋɨ nerɨ ŋweanŋweánerɨnɨ. ²¹ O nɨweapɨrɨ negɨ wará urɨ epaxɨ imónɨŋɨ tɨyɨ xɨoyánɨŋɨ oimónɨpoyɨnɨrɨ neaimɨxáná awiáxɨ oyá imónɨŋɨpa axɨpɨ e imónanɨwárɨnɨ. Ayɨ xegɨ eŋɨ eánɨŋɨ amɨpɨ nɨnɨ ínɨmɨ onurɨnɨpoyɨnɨrɨ wimɨxɨpaxɨ imónɨŋɨpɨ tɨnɨ negɨ warápɨ oyánɨŋɨ neaimɨxɨyɨnɨfá eŋagɨ nánɨ seararɨŋɨnɨ.

4

¹ Ayɨnánɨ dɨŋɨ sɨxɨ seayɨŋáyɨné, sɨŋwɨ seanɨmɨnɨrɨ nánɨ íkɨnɨŋɨ sɨpɨ niarɨŋɨyɨné, Jisasomɨ píránɨŋɨ nɨxɨdɨrɨŋɨpimɨ dánɨ dɨŋɨ nɨfá nɨmɨxɨro Gorɨxo e éwɨnɨgɨnɨrɨ nɨrɨfpeááná

mimiwiaró enápi nání s'wáninǵ niniro yarǵǵáyǵnerǵni. Seyǵné iriwá mé “Ámináo tǵni ikárinǵwaénerǵani?” niyaiwiniro xaíwǵ dǵinǵ síxǵ nǵnro ηweáǵrǵxinǵ.

Apixǵ wǵpaúmi urǵinǵ nánirǵini.

² Yuodiaíxǵ tǵni Sidikíxǵ tǵni enǵ rǵrémǵxǵ bǵ oeaimǵni. Aǵpagwǵ Ámináo tǵni ikárinǵǵǵipagwǵ enagǵ nání nawínǵ nimónǵri ηweápiyǵ. ³ Ai, xwǵyǵápǵ wáǵ uranǵwi nání rǵkwíninǵ nimónǵri gwǵ nawínǵ mónǵgwǵíoxǵni, joxǵ apǵxǵ ípaú dǵinǵ ná bǵni xǵrǵpǵsi nání wimǵxǵmǵnǵri éǵrǵxinǵ. Nionǵ tǵni xwǵyǵá yayǵ neainarǵinǵ imónǵinǵpǵ wáǵ urǵmeanǵ nání gwǵ nǵmónǵǵǵípaú enagǵ nání rarǵinǵni. Ípaú Kǵremedo tǵni wǵa nionǵ tǵni wáǵ urarǵinǵwáowa tǵni enǵ gwǵ nǵmónǵri nawínǵ egǵípaú enagǵ nání rarǵinǵni. Ayǵyá yoǵ íkwǵ dǵinǵ niyǵmǵinǵ imónǵinǵpǵ meapǵrǵánamǵ ηwirárǵinǵni.

“Awayinǵ éǵrǵxinǵ.” urǵinǵ nánirǵini.

⁴ Seyǵné íníná “Ámináo tǵni ikárinǵwaénerǵani?” niyaiwiniro yayǵ éǵrǵxinǵ. Ámǵ axǵpǵ dirǵrǵ bǵ oseaimǵni. E niyaiwiniro yayǵ éǵrǵxinǵ. ⁵ Ámá nǵnǵ “Ayǵ sanǵǵáyǵrǵani?” seaiaiwipǵrǵ nání awayinǵ nǵpenǵ nimónǵro éǵrǵxinǵ. Ámináo weapǵnǵa nání rǵxa aηwǵ e enagǵ nání seararǵinǵni. ⁶ Wǵ ududǵ mǵseainǵpanǵ. Pǵ pí seaímeááná Gorǵxomǵ urǵrǵxinǵ. Omǵ nurǵrǵná rǵxinǵ “Ananǵ e neaiiǵ.” urǵro yayǵ wiro éǵrǵxinǵ. ⁷ E nerónáyǵ, seyǵné Kiraisǵ Jisaso tǵni nawínǵ ikárinǵǵǵá enagǵ nání nǵwayǵróniro kikiǵá ηweapǵrǵ nání Gorǵxo ananǵ

e seaimixiníáriní. Níwayiróniro kikiíá ηweapíri nání Gorixo seaimixiníápi, api nání áamá xixeni nijíá oimónaneyiníro aiwí wí “Ayí apíríani?” yaiwipaxí mimóniηpírini. Gorixo api tñí seaimixánáyí, wí dñí sípí seaimixiri ududí seainiri epaxímani.

“Nañí imóniηpí nánini dñí nimoro érixini.” uríñí nánirini.

⁸ Níríxímeáyíné, yoparí bí rípi osearimíni. Pí pí nepa imóniηpí tñí pí pí seáyí e umepaxí imóniηpí tñí pí pí wé róniηí imóniηpí tñí pí pí síyikwí mñiηí imóniηpí tñí pí pí awiaxí imóniηpí tñí pí pí weyí umearigíá imóniηpí tñí —pí pí síwí yadimíηí imóniηpírani, pí pí síwí yayí umepaxí imóniηpírani, api nípiní nání dñí pikínírixini. ⁹ Amípi nioní seaíwapíyíáná seyíné “Neparini.” níyaiwiro umímíniηíápi —Api aríá niro síñwí nanaxídiro egíápirini. Api néra úrixini. E néra nurónáyí, Gorixo —O xíoyá dñí tñí áamá níwayiróniro kikiíá ηweapíri nání wimíxariηorini. O xegí dñí tñí seakíayoníáriní.

“Seyíné nioní nání dñí nimoarigíápi nání yayí ninarini.” uríñí nánirini.

¹⁰ Emá ayá wí ríxa nípwémáná eñáná seyíné ámi nioní nání dñí nímore amípi wí wiowárenapíagí nání “Ámínáo tñí nawíni ikáriníñáoníríani?” níyaiwirí yayí ayá wí yaríñini. Xámí íná nioní nání dñí nínimoro aiwí nioní añwí e meñagí nání sañí nírápípaxí mimóniηagí nání nioní nijíáriní. ¹¹ Nioní amípi

wí nání d'w'f nikeamónirí nání m'iseararíñiní. Nioní r'ixa re n'yaiwirí éwap'n'íñáriní, "Pí pí nimónir'ínáyí, ayí ananí xe oimónim'iní." n'yaiwirí éwap'n'íñáriní. ¹² Nioní wireñí meán'íñáoní nimónirí n'íñwear'ínáraní, s'ir'f muní nimónirí n'íñwear'ínáraní, "Ayí ananir'iní." n'yaiwirí kiki'fá ñweám'fá nání r'ixa néwap'n'irí n'íñfá imón'íñiní. Pí pí wí nímeáánáraní, agw'f ím'f n'ín'yir'ínáraní, agw'f n'ínir'ínáraní, "Ayí ananir'iní." n'yaiwirí kiki'fá em'fá nání ín'imí imón'íñ'p'í nání r'ixa néwap'n'irí n'íñfá imón'íñiní. ¹³ Apí, ayí r'ip'ir'iní. Kiraiso ení s'ix'f neám'ix'íñ'p'imí dání pí pí nímeááná "Ananir'iní." n'yaiwirí kiki'fá ñweapax'ir'iní. ¹⁴ E ner'íñ'f aiwí xean'íñ'f r'ip'í nímeááná sey'f'né ar'ir'á owianey'in'ir'í nig'fá'p'í wey'f seamear'ipax'f nig'fár'iní. ¹⁵ Piripai ñweáy'f'né, nion'iní mar'fá'í, sewan'íñ'y'f'né ení r'ip'í nání n'íñfár'iní. Iwam'fó nioní xw'y'fá yay'f neainar'íñ'p'í wá'f n'ir'ir'f'ná Masedonia p'iropenis'fyo p'f'ní n'íwiár'imí un'áíná Jisasoyá s'y'ik'f imón'íñ'fá añ'f bimí ñweag'fá'p'í mar'fá'í, sey'f'néní nioní san'f n'irápan'iro nání wiowárenapayig'fawix'iní. ¹⁶ Nioní p'f'ní n'iseawiár'imí nurí siní ná j'fami mú añ'f Tesaronaikayo e ñweañáná ná b'ní m'íwiowárenap'ig'fawix'iní. Biau'f wiowárenap'ig'fár'iní. ¹⁷ Ámí b'í wiowárenap'í'f'r'ix'in'ir'í m'isearar'íñiní. Sey'f'né nioní nání wiowárenapar'íñag'fá enag'f nání Gor'ixo nan'f seai'iw'in'ig'in'ir'í searar'íñiní. ¹⁸ Am'í'p'í n'f'ní sey'f'né wiowárenap'í'p'í n'imear'f'ná xixení n'imear'í aí ámí sur'f'má wí epákw'fnow'í'nig'iní.

Wiowárenapáná Epapírodaitaso nimeámi bífpi rixa meáá enagí nání nioní rixa apániríní. Seyíné saní nírapaníro wiowárenapíápi, ayí Goríxo nání rídiyowá sinadíñí naní eaaríñípiñíñí imóníñí. Apí sinadíñí weááná díñí yayí winípxíñíñí imóníñípiñí.

¹⁹ Nwíá nioní xídaríño, o seyíné Kiraisí Jisaso tñí nawíní ikárínígíáyíné enagí nání amípi seyíné dífwí ikeamónígíápi níseaiapíríná “Amípi nñí nanípi nání mímúroníñooníríani?” níyaiwirí seáyí e imóníñípi seaiapíníáríní.

²⁰ Negí ápo Goríxomi ámá nñí aníñí miní seáyí e umíeyoáwaníñí. “Apí e éwaníñí.” nimónaríní.

Yayí wiowárinípi nániríní.

²¹ Nioní “Ámá Jisasi Kiraiso tñí ikárínígíá níyoní yayí níwíítríxíñí.” nimónaríní. Níríxímeá nioní tñí re ñweagíáyí ení yayí seaiwáraríñoi. ²² Ámá Goríxoyá re ñweagíá nñí yayí níseaiwáríro aí ámá Goríxoyá míxí ináyí Sisaoyá aníyo omíñí wíiarígíáyí anípxíñí.

²³ Ámíná Jisasi Kiraiso wá níseawianírí díñí seakíyówiníñí.

Xwiyáá Gorixoyá Sinípírini
The New Testament in the Ankave language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051